

**Vlaamse
overheid**

sarc

Strategische AdviesRaad voor
Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Advies

**Algemene Raad i.s.m.
Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk
Vlaamse Sportraad
26 juni 2015**

Advies bij het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan 2015-2019

Op 22 mei 2015 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan 2015-2019. Nog dezelfde dag ontving de SARC een adviesvraag van Vlaams minister van Jeugd Sven Gatz. De Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk behandelde de adviesvraag tijdens zijn plenaire vergadering van 4 juni 2015. Het Dagelijks Bestuur van de Vlaamse Sportraad behandelde de adviesvraag via schriftelijke procedure. Het advies werd gecoördineerd en goedgekeurd door de Algemene Raad op 26 juni 2015.

Situering

Het decreet van 2012 houdende het voeren van een vernieuwd Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid bepaalt dat uiterlijk één jaar na het begin van elke legislatuur de Vlaamse regering een Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan voorlegt aan het Vlaams parlement. Dat JKP legt het geïntegreerd jeugdbeleid van de Vlaamse Regering vast. Het besteedt bijzondere aandacht aan het jeugdwerkbeleid en de rechten van het kind. Binnen een algehele visie op de jeugd, het jeugdbeleid en de rechten van het kind, bepaalt het jeugdbeleidsplan de doelstellingen van de Vlaamse Regering in alle bevoegdheidsdomeinen en de resultaatsindicatoren.

Advies

De SARC steunt de integrale benadering van het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan en de afstemming met andere relevante beleidsplannen- en instrumenten. De basisintentie van het plan is lovenswaardig, maar de raad stelt hier en daar vraagtekens bij de uitwerking van het plan. In dit advies geeft de raad enerzijds een aantal algemene opmerkingen en gaat hij anderzijds in op een aantal concrete doelstellingen en acties.

1. Participatief proces

De SARC geeft een pluim voor de voorbereidende fase bij de opmaak van het JKP, een fase waarin participatie van stakeholders centraal stond. In september 2013 organiseerde de afdeling Jeugd het Groteprioriteitendebat, tijdens deze dag gingen een 100-tal mensen aan de slag om tot 10 prioritaire uitdagingen te komen. Op basis van deze prioritaire uitdagingen gingen 9 werkgroepen aan het werk om strategische en operationele doelstellingen te bepalen. De werkgroepen werden samengesteld met oog voor een evenwichtige verdeling in achtergrond en

expertise. De werkzaamheden werden geregeld teruggekoppeld naar een ruimer publiek via een open online bevraging, gevolgd door een reflectiedag. In een groot aantal departementen of agentschappen zijn bovendien aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid aanwezig.

In een volgende fase werd gezocht naar politieke overeenstemming over de voorstellen. De stakeholders stellen vast dat niet alle aangeleverde input uit de voorbereidende fase terug te vinden is in het JKP, er ontstaan blinde vlekken en de oorspronkelijk vooropgestelde prioriteiten zijn niet meer zichtbaar. De SARC wijst op de zware tijdsinvestering en het engagement voor alle betrokkenen versus een plan dat hun geleverde werk niet meer weerspiegelt.

De SARC vraagt feedback over de fase van politieke overeenstemming. Zo moet het voor de stakeholders duidelijk zijn waarom input wel of niet werd opgenomen.

Om het draagvlak en de focus voor het JKP te versterken, vraagt de SARC om een extra participatief luik toe te voegen aan de jaarlijkse voortgangsrapportage. Hierbij moet het voor de stakeholders mogelijk zijn om het plan opnieuw onder de loep te nemen, te bediscussiëren en bij te sturen waar nodig (doelstellingen schrappen, verfijnen of toevoegen). Dit maakt het plan dynamisch en relevant gedurende de volledige legislatuur.

Bovendien acht de SARC het nuttig om bij de opmaak van het volgende JKP meer tijd te voorzien voor de fase van politieke besluitvorming. Door de deadline met 6 maanden te verschuiven - dus uiterlijk anderhalf jaar na het begin van de legislatuur - kan er diepgaand gediscussieerd worden op politiek niveau om tot een slagkrachtig plan voor kinderen jongeren te komen.

2. JKP als kers op de taart

Het decreet van 2012 houdende het voeren van een vernieuwd Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid stelt dat een JKP geen inventaris hoort te zijn van de beleidsplannen van de sectoraal bevoegde ministers. Het moet een aanvulling zijn op het regeerakkoord en de beleidsnota's. Toch blijken heel wat inhoudelijke zaken uit deze beleidsdocumenten opnieuw ingang te vinden in het JKP.

De SARC vindt het positief dat er wordt gekozen voor een integrale benadering met opname van alle beleidsdomeinen waar jongeren mee in aanraking komen. Ook de afstemming met andere relevante beleidsplannen en decreten zoals het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding en het participatiedecreet, is zeker een meerwaarde. Negatief is dat net door deze 'volledigheid' de focus wegvalt. Het JKP is een zeer uitgebreide opsomming en samenvoeging van andere beleidsplannen, maar er wordt geen focus gelegd vanuit het JKP zelf.

De meerwaarde van het JKP als kers op de taart gaat enigszins verloren door de opname van eerdere beleidsintenties. Het document is een samenraapsel en vormt geen coherent geheel. Het is zoeken naar de nieuwe initiatieven met integraal én categoriaal karakter.

Bovendien zijn doelstellingen zijn soms te vaag en/of ambitieus en is er vaak een kloof tussen de strategische doelstelling en de operationele doelstellingen en acties. Operationele doelstellingen moeten de verwezenlijking van een strategische doelstelling beogen, dit is vaak niet het geval. De wijst bijvoorbeeld op "OD 1.1: Alle kinderen en jongeren groeien op met een adequate levensstandaard die hen een toekomstperspectief biedt." . Onder deze doelstelling staan een heel aantal eerder losse en kleinschalige acties vermeld die deze ambitieuze doelstelling niet kunnen waarmaken. Bovendien bevat het JKP geen budgettair luik.

De SARC vraagt om aandacht te hebben voor een correcte classificatie en relevante invulling van de indicatoren. Veelal gebeurt dit op een correcte basis, maar soms loopt het onderscheid tussen output en effecten mank, of is de indicator niet op een relevante wijze gekoppeld aan de inhoud van het beschreven project of proces. Een voorbeeld hiervan is “aantal deelnemers” of “% kinderen en jongeren die...” als effectindicator.

In de marge hiervan moet voldoende aandacht besteed worden aan het werken met effectindicatoren. Effecten zijn zelden of nooit te meten in een één-op-één-relatie met een project of proces (i.e. heeft het project werkelijk tot het gewenste effect geleid, of zijn het exogene factoren die het effect mee bepalen, waardoor moeilijk ingeschat kan worden wat nu juist de meerwaarde van het project is naar de gewenste effecten toe. In die zin is het aan te raden om monitoring van doelstellingen toch vooral aan de hand van outputindicatoren te laten plaatsvinden.

De SARC vraagt om het JKP gerichter in te vullen, met duidelijke focus op de doelgroep en prioriteiten. Ook de afstemming tussen strategische en operationele doelstellingen en acties moet worden aangepakt. De SARC vraagt om de indicatoren correcter en relevanter in te vullen.

3. Armoede

Bij operationele doelstelling 1.2. lezen we:

“Elk kind en elke jongere kan kiezen voor een zinvolle vrijetijdsbesteding op eigen maat, met het oog op sociale ontplooiing en mentale ruimte.”

Onder deze operationele doelstelling vindt de SARC vooral acties en indicatoren terug die focussen op toeleiding naar een regulier aanbod. Het is belangrijk om blijvend in te zetten op specifiek jeugdwerk voor kinderen in maatschappelijk kwetsbare posities en kinderen in armoede, naast het reguliere jeugdwerk. Deze werkingen hebben de nodige expertise en inzicht in armoede, basishouding en profiel van jeugdwerkers, integraal werken, etc. en slaan bruggen naar andere beleidsdomeinen. Deze specifieke vormen van jeugdwerk staan reeds onder druk door de wijzigingen aan het decreet betreffende het lokaal jeugdbeleid en moeten gevrijwaard worden.

De eenzijdige focus op toeleiding naar het reguliere aanbod mag niet ten koste gaan van specifieke vormen van jeugdwerk. Deze laagdrempelige werkingen moeten gevrijwaard worden om toegankelijke vrijetijdsbesteding te garanderen.

Wat de UiTPAS betreft, moet in het JKP benadrukt worden dat het aanbod beantwoordt aan de behoeften van kinderen en jongeren in armoede. Vaak wordt het vrijetijdsaanbod in startende gemeenten sterk beperkt tot het stedelijk en gesubsidieerd aanbod, wat zelden aansluit bij de interesses van kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties. Speelpleinwerking, sportclubs, cinema, zwembad... zijn zaken die hun integratie wel zullen bevorderen, maar zitten niet altijd in het aanbod. Bovendien kan ook het aanbod naschoolse sport (zie actie 1.2.10) geïntegreerd worden in de UiTPAS. Op dit moment is een Sport Na School pas enerzijds te duur voor gezinnen in armoede, en anderzijds weer een bijkomend systeem of pas naast alle andere.

De SARC vraagt om de doelstelling rond de UiTPAS te concretiseren voor jongeren in armoede. Het aanbod moet afgestemd zijn op de behoeften. Om jeugdwerkorganisaties te betrekken in de UiTPAS moeten bovendien de nodige middelen worden voorzien.

Onder OD 1.2. werden onderstaande acties opgenomen:

- Een kwaliteitsvol naschools sportaanbod op maat van kinderen en jongeren (1.2.10)
- Voorbereiden van het decreet opvang en vrije tijd schoolkinderen (1.2.14)

De SARC merkt op dat een kwaliteitsvol naschools vrijetijdsaanbod op maat van kinderen en jongeren belangrijk is voor alle kinderen en jongeren (en niet enkel voor kinderen en jongeren in armoede).

De SARC vindt het bovendien jammer dat de basiswerking van sportclubs zo goed als niet wordt vermeld in deze acties. Nochtans is het merendeel van het aanbod ook naschools.

Doorheen de tekst wordt vooral gesproken van sport als een middel om maatschappelijke doelstellingen te bereiken. De SARC onderschrijft het belang van sport als middel. Maar sport als doel is ook heel belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren. De meerwaarde van sport an sich komt onvoldoende aan bod in het JKP.

Het zou een sterk signaal zijn om de deelname aan buitenschoolse vrijetijdsactiviteiten als doelstelling op zich op te nemen in het JKP.

De SARC merkt op dat een kwaliteitsvol naschools vrijetijdsaanbod een algemene doelstelling is die veel ruimer is dan enkel het armoedebeleid. In acties 1.2.10 en 1.2.12 ontbreekt de basiswerking van sportclubs en de meerwaarde van sport als doel.

4. Jong zijn

De SARC is verheugd met operationele doelstelling 3.3. die stelt:

“De Vlaamse overheid snoeit, in samenspraak met kinderen en jongeren, in de reglementering die de creativiteit en het initiatief van kinderen en jongeren en hun organisaties belemmert.”

Administratieve vereenvoudiging en een vermindering van de regeldruk zijn hierbij opgenomen als acties. In zijn Memorandum 2014-2019 dringt de SARC aan op administratieve vereenvoudiging en het voorzien van een portaalsite die alle relevante regelgeving bundelt. In dit kader verwijst de sectorraad naar de regulitisbrochure van De Ambrassade uit 2014 die naast een oplistijng van een aantal barrières ook mogelijke oplossingen voorstelt.

Ook het decreet betreffende een vernieuwd jeugd en kinderrechtenbeleid moet onder de loep genomen worden. Rigide regels belemmeren bijvoorbeeld samenwerking tussen organisaties binnen de eigen sector.

De SARC herhaalt zijn vraag naar administratieve vereenvoudiging en verwijst naar de regulitisbrochure van De Ambrassade om concrete oplossingen uit te werken.

5. Onderwijs

Bij operationele doelstelling 5.3. lezen we:

“De Vlaamse overheid maakt het mogelijk dat jongeren via flexibele trajecten en studiebewijzen kunnen doorstromen naar de arbeidsmarkt en/of het hoger onderwijs”

Het gebruik van kwalificatiebewijzen en de delen van kwalificaties, inclusief EVC en het onderzoeken van validering van competenties moeten hiertoe bijdragen. In dit kader verwijst de

SARC naar zijn Memorandum 2014-2019 waarin een herwaardering van het levenslang en levensbreed leren en EVC op maat van de sector gevraagd worden.

De raad steunt het werken aan kwalificatiebewijzen binnen een geïntegreerd EVC-beleid, indien de finaliteit van het leren niet beperkt blijft tot formele onderwijstrajecten en de relevantie voor de arbeidsmarkt. Een te formele (h)erkenning van competenties kan nefast zijn voor het werken in het sociaal-cultureel werk.

De SARC wijst op het gevaar van een te formele (h)erkenning van competenties en waarschuwt dat een geïntegreerd EVC-beleid niet mag worden beperkt tot het formeel onderwijs en de arbeidsmarkt.

De SARC benadrukt het belang van OD 6.1:

“De Vlaamse overheid blijft open en ruime leerzones op het vlak van onderwijs, jeugd, welzijn en sport, stimuleren in samenwerking met het lokale niveau”.

De openstelling van schoolsportinfrastructuur buiten de schooluren is één van de speerpunten uit het memorandum van de Vlaamse Sportraad voor de beleidsperiode 2014-2019:

“Sportinfrastructuur in scholen moet na de schooluren toegankelijk zijn voor de gemeenschap, zeker wanneer die infrastructuur met gemeenschapsgeld is opgericht. Rond de exploitatie en het onderhoud van gedeelde sportinfrastructuur in scholen moet de overheid mee naar goede praktijken en betaalbare formules zoeken voor alle betrokkenen.”

De SARC is tevreden met de opname van doelstelling OD 6.1 in het JKP en benadrukt het belang hiervoor voor de vrijetijdsector.

6. Participatie

De SARC vindt onder de doelstelling participatie vooral losse acties vanuit de verschillende beleidsdomeinen terug met onvoldoende aandacht voor bottom-up initiatieven. In operationele doelstelling 7.2. wordt beleidsparticipatie van kansengroepen zeer sterk ingevuld vanuit vertegenwoordiging (adviesraden, jeugdraden, consultaties, etc.). Ook operationele doelstelling 7.3. rond het ondersteunen van participatieve praktijken die de leemtes in het participatiebeleid moeten wegwerken gaat over top-down acties zoals het burgerkabinet, het ondersteunen van jeugdorganisaties en vaststaande structuren.

De SARC vraagt om een structuur te ondersteunen die het mogelijk maakt om signalen van de basis (jeugdwerkers, straathoekwerkers, etc.) rechtstreeks op te nemen in het beleid. Jongerenwerkingen voor jongeren in armoede, jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties, jongeren met etnisch culturele achtergrond, etc. kunnen een prima basis zijn voor het opvangen van deze signalen, maar moeten ondersteund worden om dit te doen, erkend worden als ‘praktijk expertise’ én een mandaat en positie krijgen om structuren, beleid en organisaties mee aan te passen, met duidelijke return voor de betrokken jongeren.

De SARC steunt de actie (7.1.2.) om een netwerkgroep participatie op te richten. Net als de Vlaamse Jeugdraad vraagt de raad om deze netwerkgroep niet te beperken tot actoren binnen de jeugdsector, maar domeinoverschrijdende samenwerking te bevorderen (bv. jeugd, cultuur, sport, welzijn, werk, etc.). Ervaringen, kennis en pijnpunten omtrent participatie van jongeren moet een overkoepelend aandachtspunt zijn.

De op te richten netwerkgroep participatie moet ruimer gaan dan de jeugdsector. Ook expertise en ervaringen uit andere beleidsdomeinen moet hierin een plaats krijgen.

Het JKP vermeldt onder actie 7.3.3. het burgerkabinet. De SARC steunt beleidsparticipatie van burgers, maar vraagt om ook de bestaande expertise niet uit het oog te verliezen. De SARC steunt dan ook het advies van de Vlaamse Jeugdraad om het Burgerkabinet enkel in te zetten voor concrete beleidsuitdagingen, en de Vlaamse Jeugdraad te erkennen als belangrijkste vertegenwoordiger van jongeren.

De SARC vraagt om de Vlaamse Jeugdraad te erkennen als belangrijkste vertegenwoordiger van jongeren, en zijn expertise in te zetten in de beleidsontwikkeling.

7. Ruimte

Operationele doelstelling 8.1. stelt het medegebruik van ruimte centraal:

“De Vlaamse overheid motiveert eigenaars en gebruikers tot doordacht medegebruik van ruimte”.

In zijn Memorandum 2014-2019 zet de SARC sterk in op duurzame infrastructuur, fysieke ruimte en medegebruik van infrastructuur. De raad volgt het advies van de Vlaamse Jeugdraad en vraagt een ambitieuzere invulling van deze doelstelling. De mogelijkheden tot medegebruik worden in het JKP te eng ingevuld; enkel onderwijs en sport zijn opgenomen.

De SARC vraagt om ook andere sectoren (bv. cultuur en welzijn) en zelfs het bedrijfsleven als partners op te nemen bij medegebruik van infrastructuur.

8. Welbevinden

Volgens de SARC mag het JKP best meer aandacht schenken aan gezond en ethisch sporten in functie van kinderen en jongeren.

De raad merkt op dat sport in het JKP vooral wordt gezien als een vrijetijdsgegeven. Sport kan echter ook vermeld worden bij een gezondheidsbeleid in de zin van gezondheidsdoelstellingen en fysieke fitheid van kinderen en jongeren, zie bijvoorbeeld projecten zoals ‘Gezonde Gemeente’.

Bovendien besteedt het JKP geen aandacht aan aspecten van ethiek in de jeugdsport en de bescherming van het kind in de sport. In de sportsector wordt hier nochtans sterk op ingezet, zie bijvoorbeeld: de aandacht voor de lichamelijke en seksuele integriteit van minderjarigen in de sportsector, de Panathlonverklaring “ethiek in de jeugdsport”, de “ethische” begeleiding van jeugdsporters, etc.

De SARC vraagt om het aspect van gezond en ethisch sporten voor kinderen en jongeren op te nemen in het JKP.

9. Cultuureducatie

De SARC is tevreden met de toevoeging van deze extra doelstelling en de vermelde acties.

Deze strategische doelstelling is als volgt geformuleerd:

“SD 12. In 2019 krijgen kinderen en jongeren zowel meer en betere toeleiding naar cultuur als meer en betere kansen op cultuurcreatie.”

Cultuurcreatie wordt in deze context omschreven als het recht van kinderen en jongeren om zelf cultuur en kunst te maken. De term cultuurcreatie lijkt taalkundig en inhoudelijk niet correct. Indien hier de actieve participatie van kinderen en jongeren aan kunst en cultuur wordt bedoeld, zit dit al vervat in wat cultuureducatie omvat. Dit dient dan niet afzonderlijk te worden benoemd als cultuurcreatie.

De SARC merkt op dat actie 12.1.8., de subsidiëring van projecten ter bevordering van de participatie van kansengroepen in cultuur, jeugdwerk of sport zeer belangrijk is. Wat sport betreft, kan er ook verwezen worden naar het initiatief '(k)rap op sportkamp'. Deze toolkit voor sportdiensten en sportfederaties speelt in op het verlagen van drempels voor kinderen en jongeren die aan sportkampen willen deelnemen.

Namens de Algemene Raad,
Luk Verschueren, *voorzitter*
Iris Van Riet, *secretaris*

Namens de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk,
Frie De Greef, *voorzitter*
Dirk Verbist, *ondervoorzitter*
Liesbeth Lemiere, *secretaris*

Namens de Vlaamse Sportraad,
Frank Bulcaen, *voorzitter*
Sophie Cools, *ondervoorzitter*
Nai Han Lau, *secretaris*